

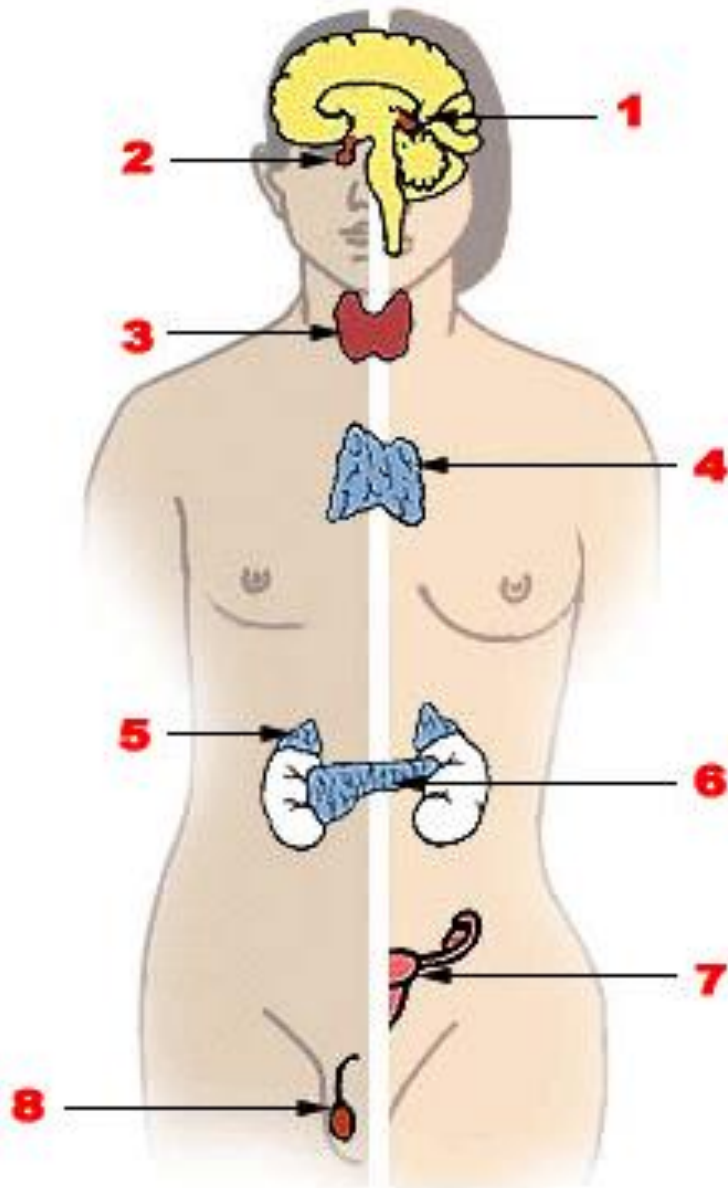
Układ wewnątrzwydzielniczy

WYWIAD

Klinika Medycyny Transplantacyjnej, Nefrologii i Chorób Wewnętrznych

WUM

lek. Olga Rostkowska

1. Szyszynka
2. Przysadka mózgowia
3. Tarczyca
4. Grasica
5. Nadnercza
6. Trzustka
7. Jajniki
8. Jądra

Początek wywiadu – ogólnie / zawsze

Przebyte choroby

(Na co Pan chorował lub choruje nadal? Czy była Pani wcześniej w szpitalu? Jakie zabiegi wykonywano? Czy stosowana była radioterapia, czyli napromienianie szyi? Czy były wykonywane badania?)

Przyjmowane leki

(Jakie leki Pan przyjmuje? Czy mogłabym zobaczyć opakowania? Czy przyjmował Pan inne leki, których teraz tutaj nie ma?)

Wywiad rodzinny

(Czy ktoś u Pani w rodzinie miał problemy z tarczycą? Czy ktoś ma cukrzycę? Ktoś leczył się na nadciśnienie? Czy ma Pan rodzeństwo – jaki jest ich stan zdrowia?)

TARCZYCA

Jaka jest funkcja tarczycy?

TARCZYCA

Hormonami tarczycy są:

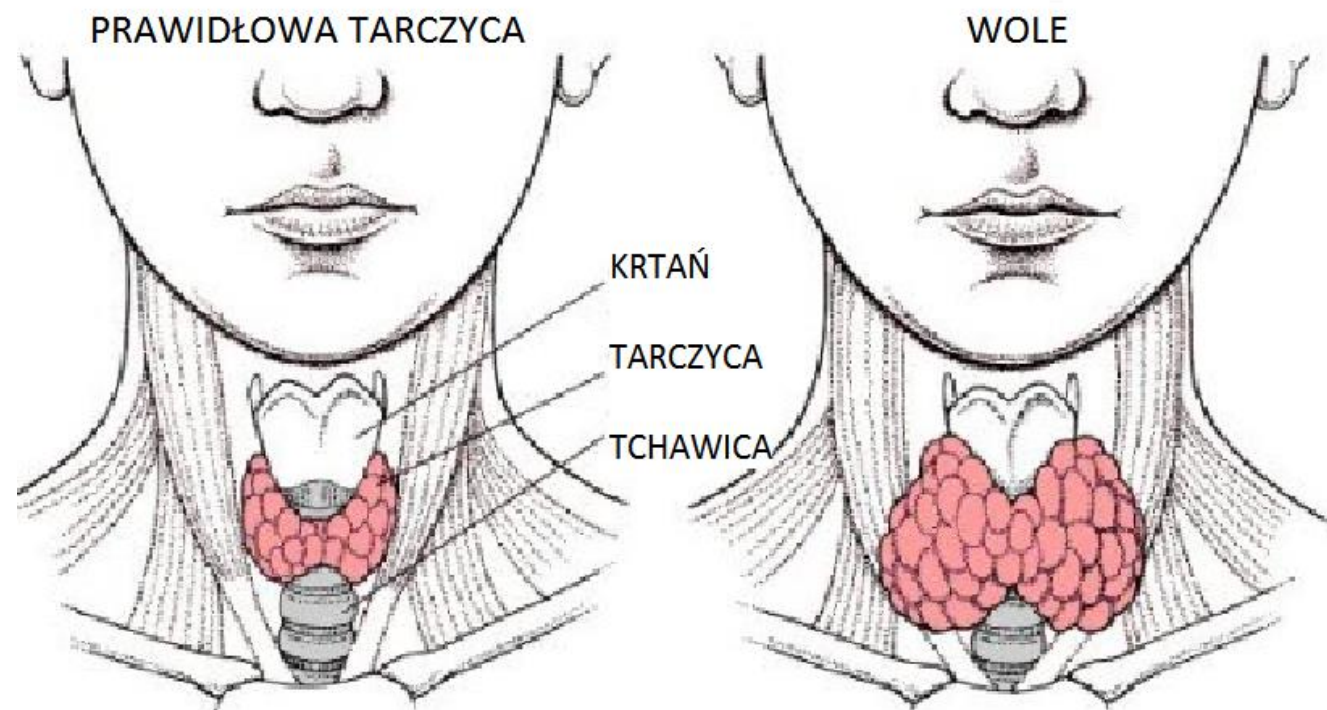
- **tyroksyna (T4) i trójodotyronina (T3)** – wpływają na przemianę materii, obniżają poziom cholesterolu
  - **kalcytonina** – zwiększa powrót wapnia do kości, obniżanie poziomu wapnia we krwi
-
- Zbyt duże wydzielanie tyroksyny prowadzi do **nadczynności tarczycy** – choroba ..... Nadczynność tarczycy może objawiać się powiększeniem tarczycy (wole), przyspieszoną pracą serca, nadpobudliwością, wytrzeszczem gałek ocznych.
  - Niedobór tyroksyny powoduje **niedoczynność tarczycy** (najczęściej .....). Objawia się sennością, przytępieniem umysłowym, spowolnieniem.

TARCZYCA

Hormonami tarczycy są:

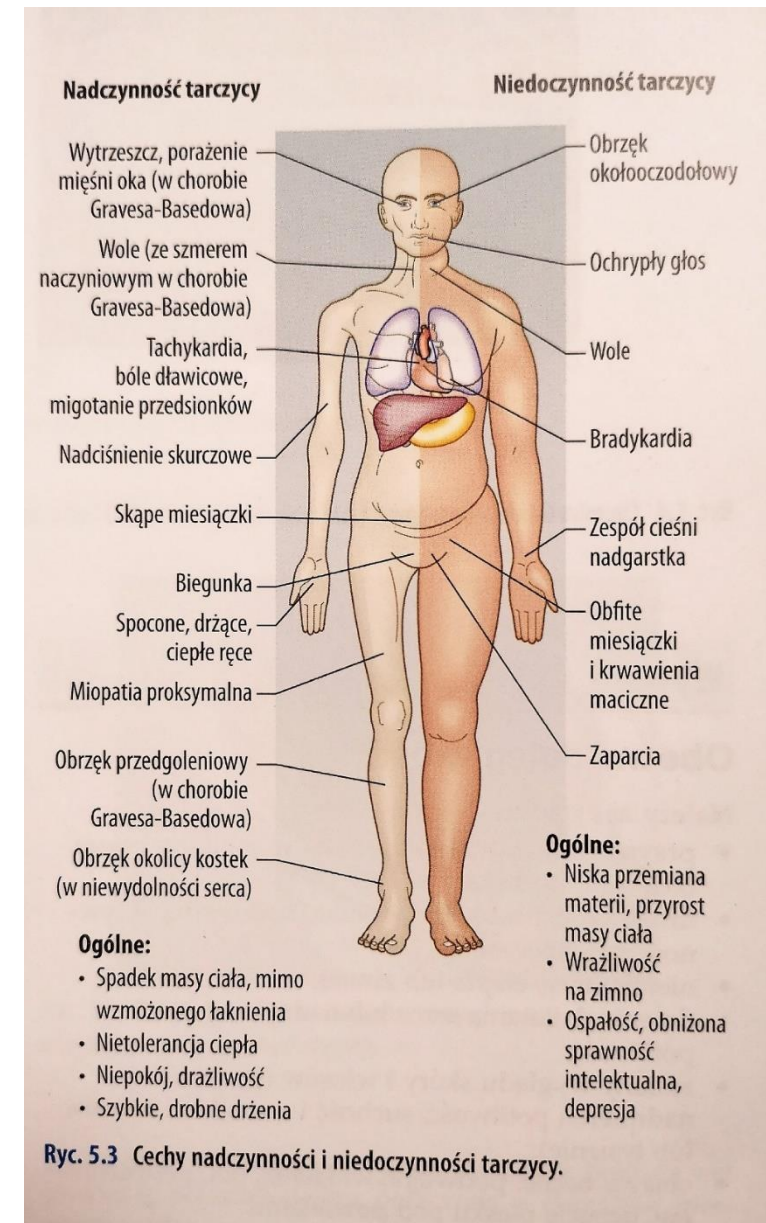
- **tyroksyna i trójdotyronina** – wpływają na przemianę materii, obniżają poziom cholesterolu
  - **kalcytonina** – zwiększa powrót wapnia do kości, obniżanie poziomu wapnia we krwi
-
- Zbyt duże wydzielanie tyroksyny prowadzi do **nadczynności tarczycy** – choroba **Gravesa – Basedowa**. Nadczynność tarczycy objawia się powiększeniem tarczycy (wole), przyspieszoną pracą serca, nadpobudliwością, orbitopatią tarczycową.
  - Niedobór tyroksyny powoduje **niedoczynność tarczycy** (najczęściej **choroba Hashimoto**). Objawia się sennością, przytępieniem umysłowym, spowolnieniem.

TARCZYCA

Wywiad: TARCZYCA

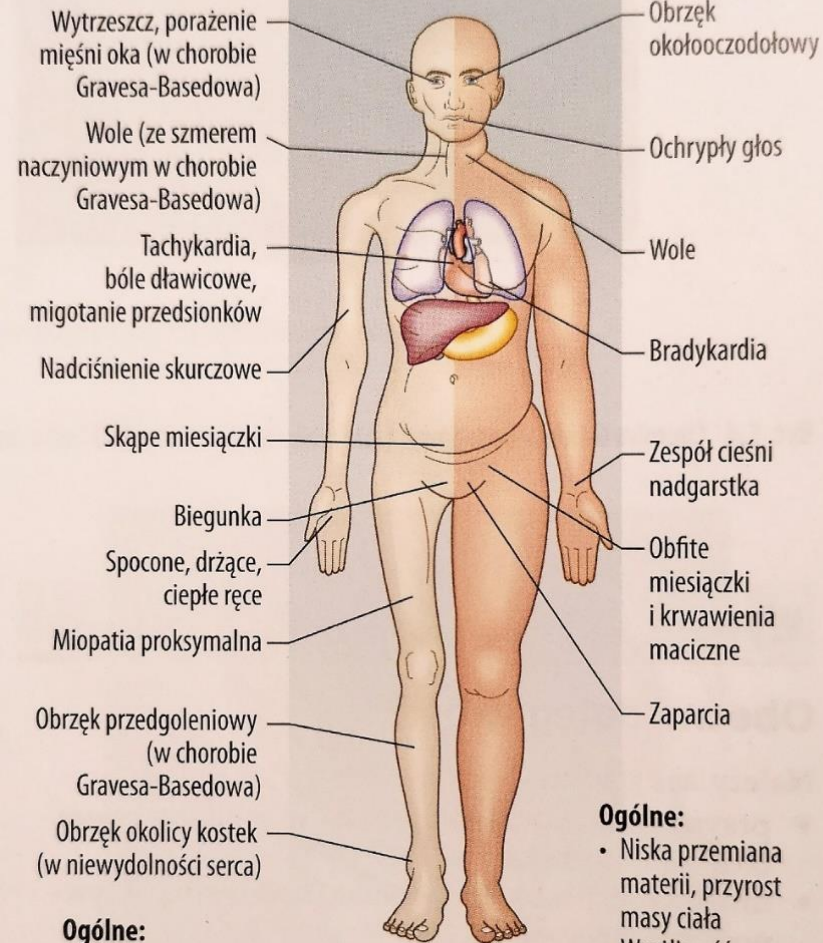
- Masa ciała i jej zmiany
- Wypróżnienia
(Czy miewa Pani zaparcia lub biegunki?)
- Sen, kondycja psycho-fizyczna, tolerancja wysiłku
- Tolerancja ciepła / zimna
(Czy łatwo Pani marznie?)
- Potliwość
- Praca serca
(Czy zdarzają się kołatania serca – czy czuje Pan, jak serce czasem nierówno bije?)
- Zmiana wyglądu skóry i włosów
- Zaburzenia pamięci
- Wzrok, dolegliwości oczne
(Czy czuje Pani pod powiekami piasek?)

Nadczynność tarczycy

Niedoczynność tarczycy

Ogólne:

- Spadek masy ciała, mimo wzmożonego łaknienia
- Nietolerancja ciepła
- Niepokój, drażliwość
- Szybkie, drobne drżenia

Ogólne:

- Niska przemiana materii, przyrost masy ciała
- Wrażliwość na zimno
- Ospalność, obniżona sprawność intelektualna, depresja

Ryc. 5.3 Cechy nadczynności i niedoczynności tarczycy.

Źródło: „Badanie kliniczne” – G. Douglas, F. Nicol, C. Robertson

Wywiad:

wole tarczycy - powiększenie gruczołu tarczowego

- ✓ Uczucie ucisku w szyi
- ✓ Utrudnienie oddychania
- ✓ Dyskomfort w okolicy szyi (ciasny kołnierzyk)
- ✓ Dysfagia
- ✓ Kaszel – modelowanie tchawicy

Badanie i wywiad: TARCZYCA - **nadczynność**

- ✓ **Wzrost przemiany materii i zwiększenie produkcji energii:** zmniejszenie masy ciała, zwiększone łaknie, nietolerancja ciepła, nadmierna potliwość
- ✓ **Pobudzenie układu nerwowego:** chwiejność emocjonalna, płaczliwość, bezsenność, niepokój psychoruchowy, trudności w skupieniu uwagi (utrudniają pracę i naukę)
- ✓ **Wpływ na układ krążenia:** przyspieszenie czynności serca, wysoka amplituda ciśnienia (niskie rozkurczowe), migotanie przedsionków (**10%/10%**), niewydolność krążenia, brak rezerwy wysiłkowej,
- ✓ **Skóra:** uczucie ciepła, wzmożona potliwość i rumienienie się
- ✓ **Włosy:** łatwe wypadanie, miękkie, cienkie
- ✓ **Mięśnie:** osłabienie i męczliwość, czasem ciężka miopatia
- ✓ **Układ oddechowy:** duszność wysiłkowa
- ✓ **Układ pokarmowy:** częste stolce, charakterystyczna biegunka (przyspieszone opróżnianie żołądka, szybki pasaż jelitowy), zwiększenie apetytu najczęściej połączone ze zmniejszeniem masy ciała (nasilony katabolizm).
- ✓ **Zaburzenia funkcji seksualnych:** zmniejszenie libido, zaburzenia miesiączkowania u kobiet i zaburzenia potencji u mężczyzn

Badanie i wywiad: TARCZYCA - niedoczynność

- ✓ **Skóra**: sucha, zimna, blada, żółtawa, nadmierne rogowacenie naskórka – objaw brudnych łokci)
- ✓ **Obrzęk podskórny** – tzw. śluzowaty, pogrubienie rysów twarzy, obrzęk powiek, dłoni
- ✓ **Włosy**: suche, łamliwe, przerzedzenie owłosienia, wypadanie brwi
- ✓ **Układ sercowo – naczyniowy**: zwolnienie czynności serca, wzrost ciśnienia rozkurczowego, duże serce.
- ✓ **Układ oddechowy**: ochrypły matowy głos (pogrubienie strun głosowych i powiększenie języka), spłylenie i zmniejszenie częstości oddechów, duszność spoczynkowa, objawy niewydolności oddechowej.
- ✓ **Układ pokarmowy**: przewlekłe zaparcie (zwolnienie perystaltyki jelit), wodobrzusze i płyn w jamach ciała,
- ✓ **Układ nerwowo – mięśniowy**: osłabienie siły mięśniowej niekiedy z cechami rzekomego przerostu mięśni, osłabienie odruchów, spowolnienie mowy
- ✓ **Nerki**: zmniejszone wydalanie wody - obrzęki

PRZYTARCZYCE

Jaka jest funkcja przytarczyc?

PRZYTARCZYCE

Gruczoły przytarczyczne produkują **parathormon (PTH)** regulujący gospodarkę wapniową organizmu.

Niedoczynność → spadek PTH → spadek Ca we krwi
→ **tężyczka (drgawki, objaw Trousseau)**

Nadczynność → nadmiar PTH → wzrost Ca we krwi
→ **odwapnienia kości, osłabienia mięśni, zaburzeń układu pokarmowego i moczowego**

Wywiad: PRZYTARCZYCE

- Oddawanie moczu (**kamica**)
- Złamania kości
- Bóle brzucha, wypróżnienia
- Nudności wymioty
- Kurcze mięśni
- Uczucie splątania, objawy psychotyczne

TRZUSTKA

Jaka jest hormonalna funkcja trzustki?

Wywiad: TRZUSTKA

Czego to są objawy? →

Skóra złana zimnym potem

Nadmierny „wilczy głód”

Ostabienie

Tachykardia - kołatanie serca

Drżenie ciała, głównie rąk

Zaburzenia widzenia
- podwójne widzenie

Niepokój, lęk

Nudności, ból brzucha

nietypowe, zmienne zachowanie

utrata przytomności, ostatecznie śpiączka

Ból głowy

Senność, splątanie

Trudności w mówieniu

Zaburzenia koordynacji,
pamięci

Wywiad: TRZUSTKA

HIPOglikemia

Czego to są objawy? →

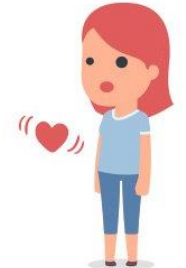
Skóra złana zimnym potem

Nadmierny „wilczy głód”

Ostabienie

Tachykardia - kołatanie serca

Drżenie ciała, głównie rąk

Zaburzenia widzenia
- podwójne widzenie

Niepokój, lęk

Nudności, ból brzucha

nietypowe, zmienne zachowanie

utrata przytomności, ostatecznie śpiączka hipoglikemiczna

Ból głowy

Senność, splątanie

Trudności w mówieniu

Zaburzenia koordynacji,
pamięci

Wywiad: TRZUSTKA

Częste oddawanie moczu

Wzmoczone pragnienie

Wzmoczony apetyt

A te objawy?

Zmęczenie

Utrata masy ciała

Rozmazany obraz

Mdłości

Wolne gojenie się ran

Mrowienie

Wywiad: TRZUSTKA

HIPERglikemia

A te objawy?

Częste oddawanie moczu

Wzmoczone pragnienie

Wzmoczony apetyt

Zmęczenie

Utrata masy ciała

Rozmazany obraz

Mdłości

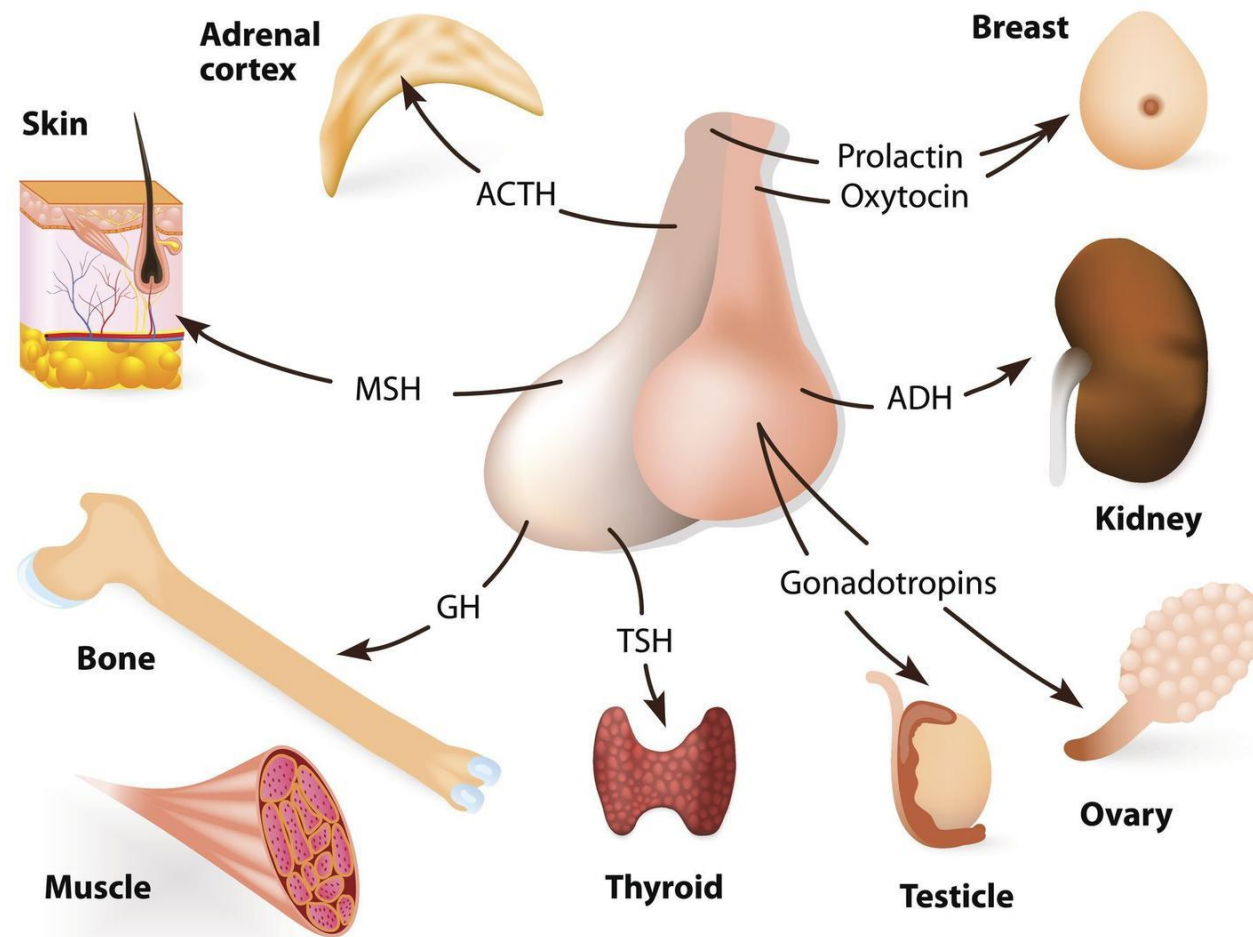

Wolne gojenie się ran

Mrowienie

PRZYSADKA

PRZYSADKA – hormon wzrostu

Somatotropina – hormon wzrostu. Wpływa na wzrost kości długich, transport aminokwasów, metabolizm. Jej nadmiar jest najczęściej (98% przypadków) powodowany przez gruczolaka przysadki.

Niedobór tego hormonu u dzieci powoduje **karłowatość**, a nadmiar **gigantyzm**.

Nadmiar hormonu u dorosłych wywołuje **akromegalię** – przerost i zniekształcenie kości długich.

Akromegalia

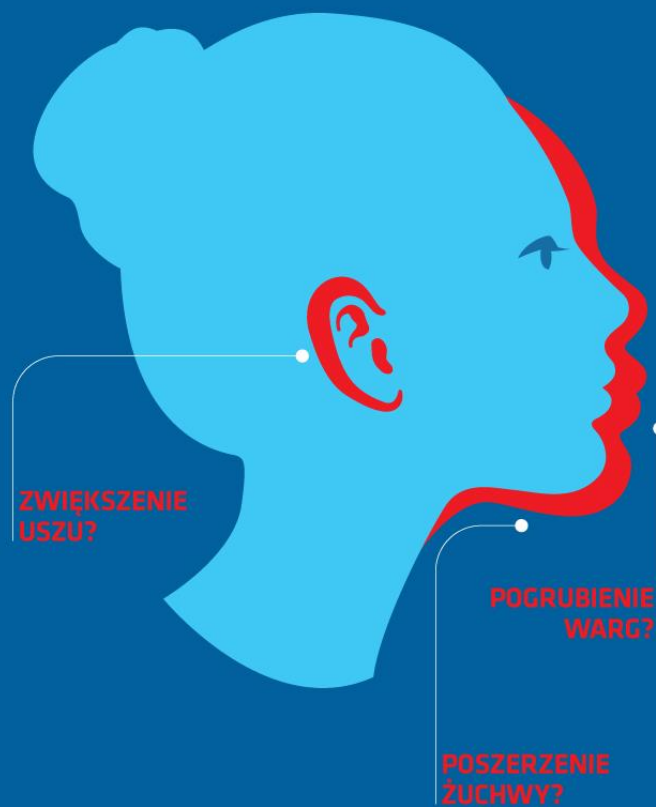
Wywiad: PRZYSADKA – hormon wzrostu

- Bóle głowy
- Zmiana rysów twarzy
- Ograniczenie pola widzenia
- Zaburzenia rytmu serca
(Czy czuje Pani niekiedy bicie swojego serca?)
- Bóle stawów, zespół cieśni nadgarstka
(Czy bolą, drętwieją Pani dłonie od nadgarstka?)
- Zaburzenia miesiączkowania
- Zwiększenie rozmiaru stóp i dłoni
(Czy ma Pan wrażenie, że buty stały się ostatnio zbyt ciasne?)
- Objawy cukrzycy (**HIPERglikemii**)
- Zmniejszone libido

Wywiad: PRZYSADKA – akromegalia

Czy zauważyłeś/aś u siebie zmianę wyglądu:

Czy zmieniałeś/aś ostatnio

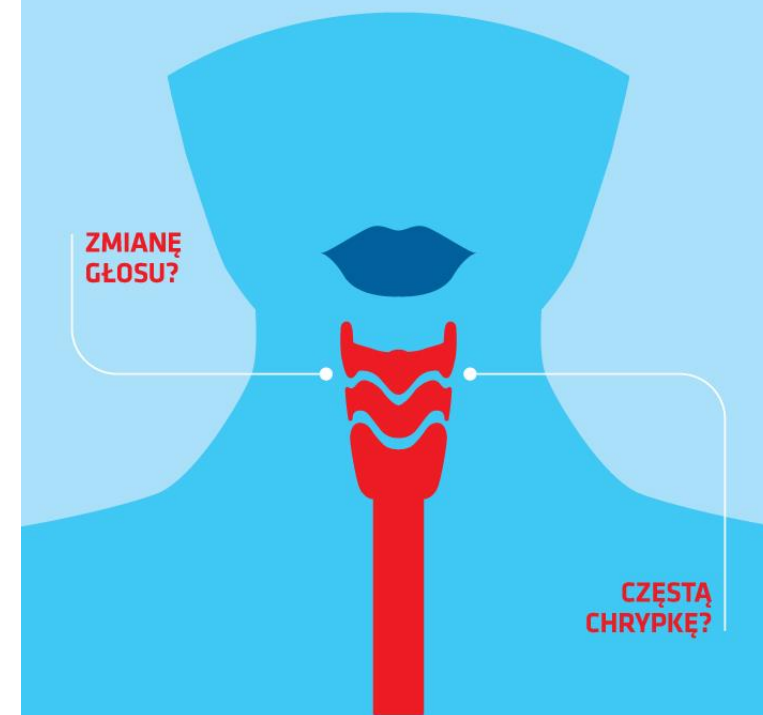
ROZMIAR OBRĄCZKI,
PIERŚCIONKÓW
BO OKAZAŁY SIĘ
ZA MAŁE?

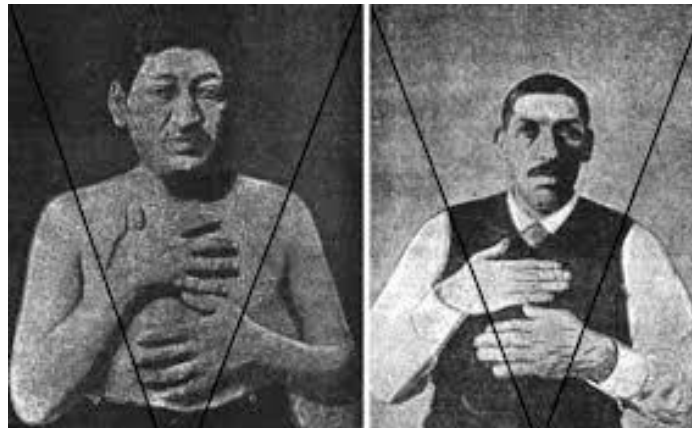
Czy zauważyłeś/aś u siebie:

ZMIANĘ
GŁOSU?

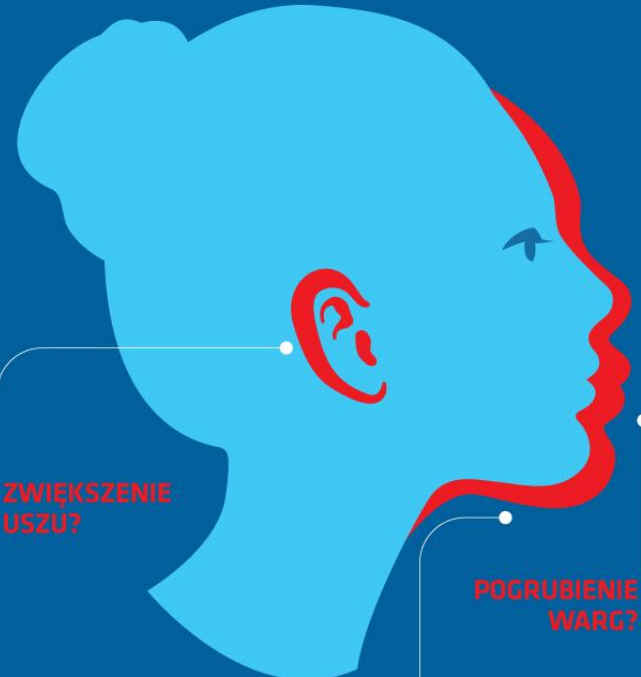
CZĘSTĄ
CHRYPKĘ?

Wywiad: PRZYSADKA – AKROMEGLALIA

Czy zauważyłeś/aś u siebie zmianę wyglądu:

ZWIĘKSZENIE USZU?

POGRUBIENIE WARG?

POSZERZENIE ŻUCHWY?

<http://www.paranormalne.pl/topic/41330-gigantyzm-akromegalia-najwyzsi-ludzie-swiata/>

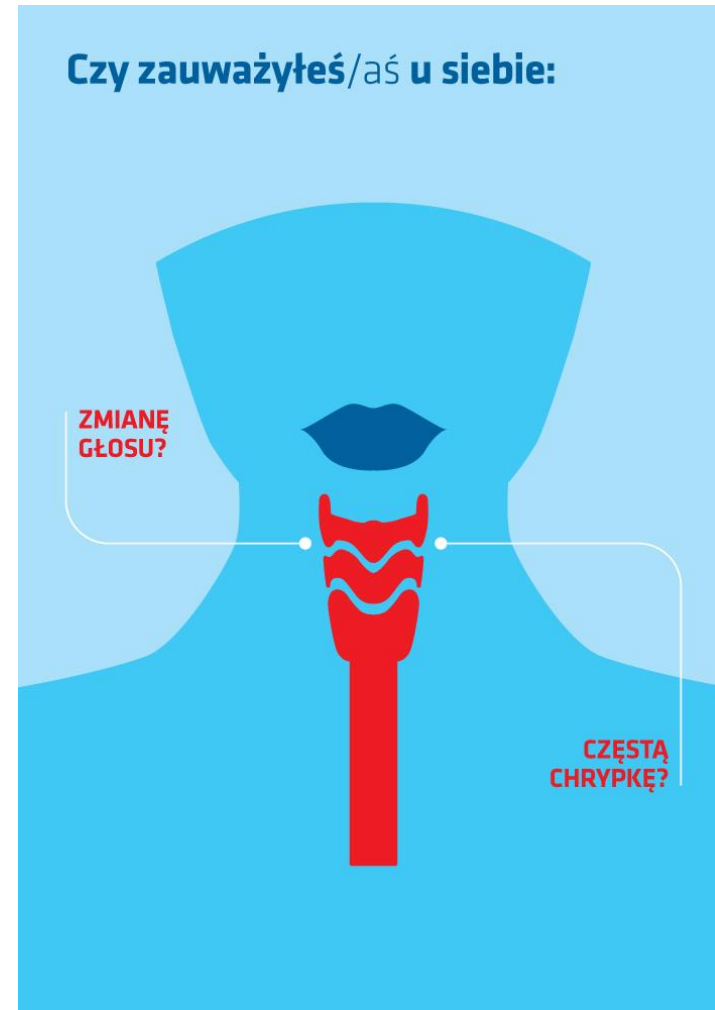
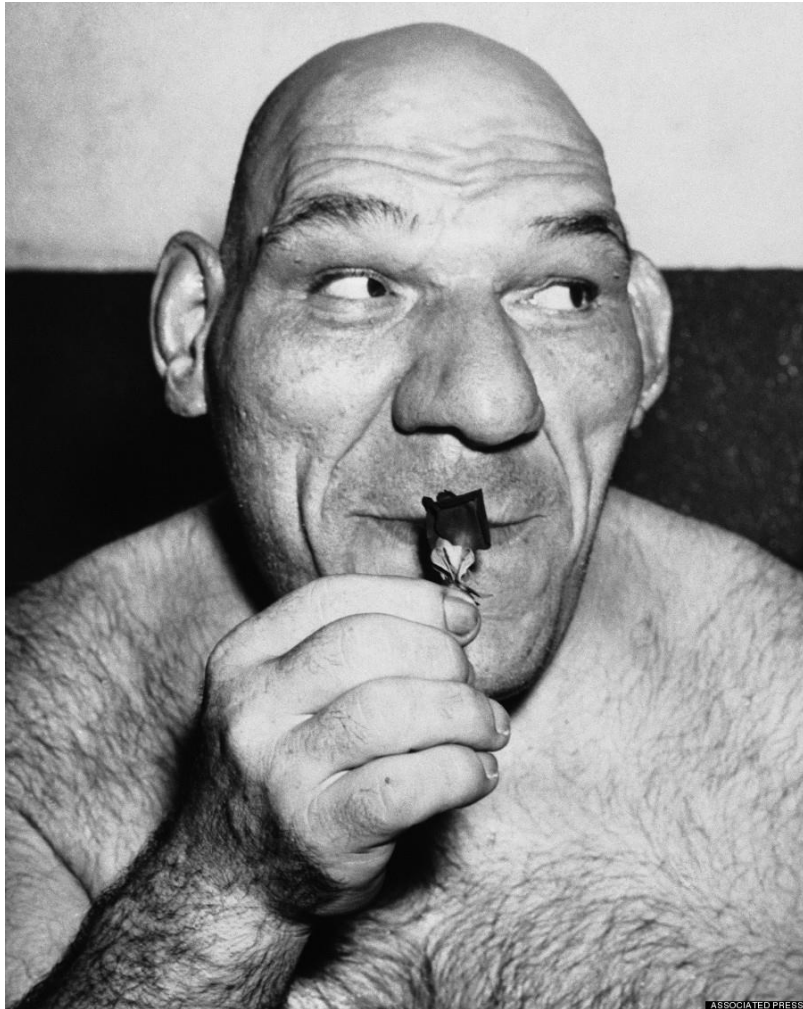

Wywiad: PRZYSADKA – AKROMEGLALIA

Wywiad: PRZYSADKA – AKROMEGLALIA

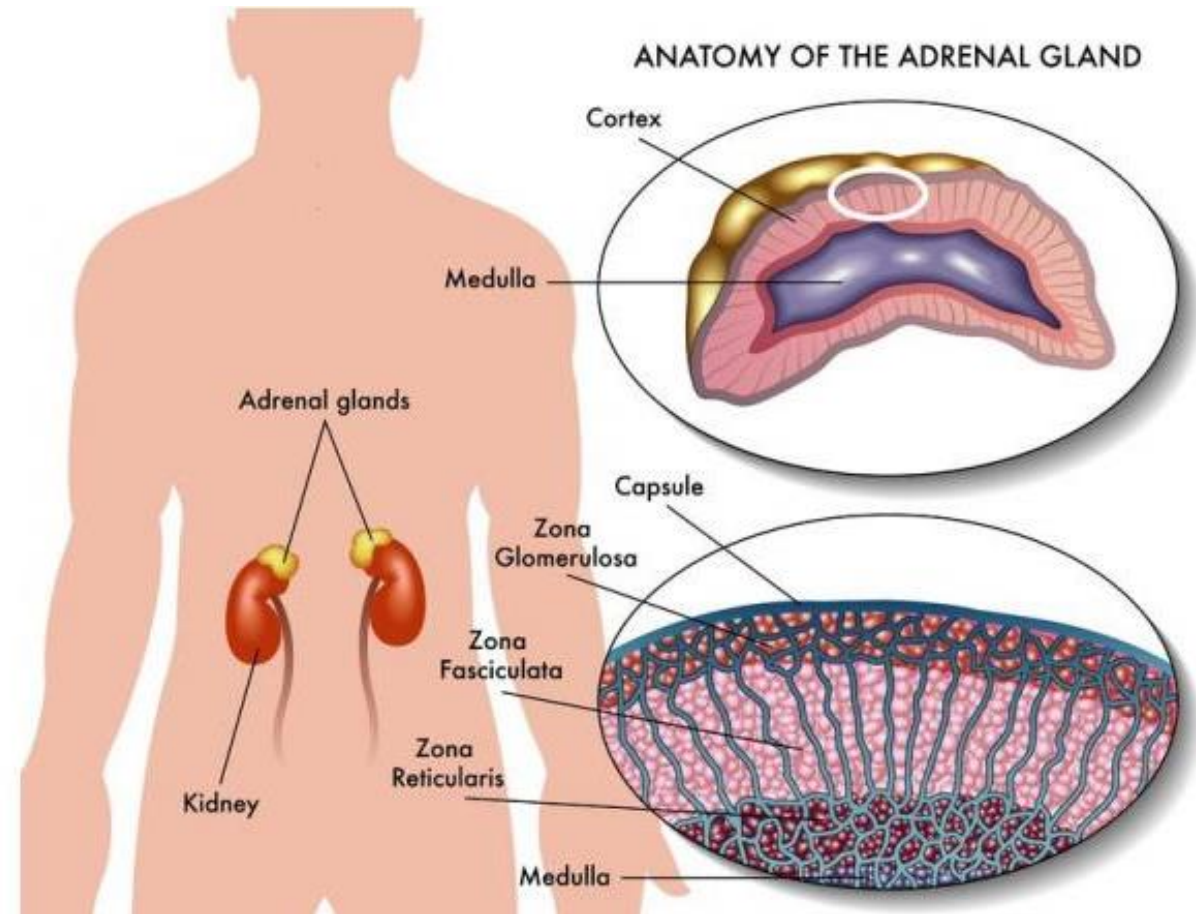

NADNERCZA

Co wydzielają
nadnercza?

Kora:

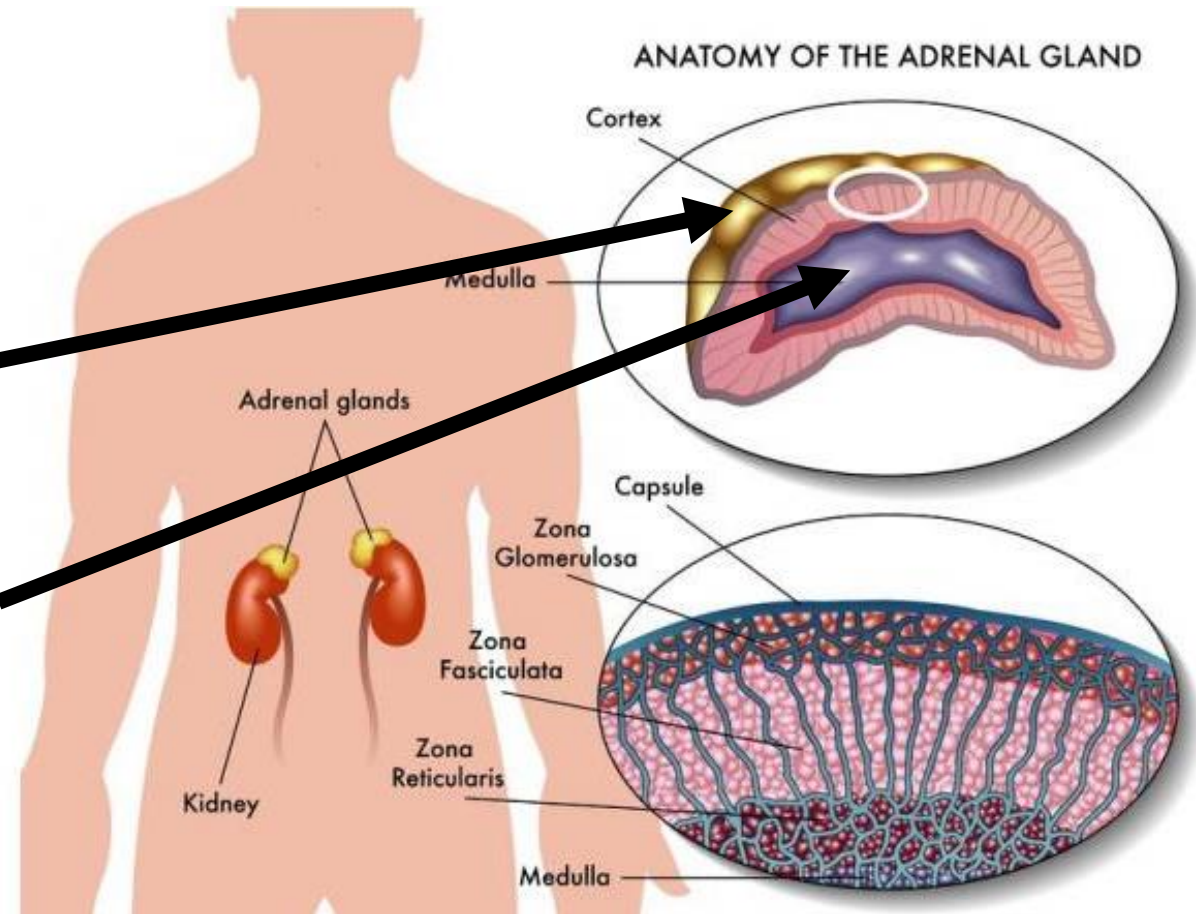
Rdzeń:

NADNERCZA

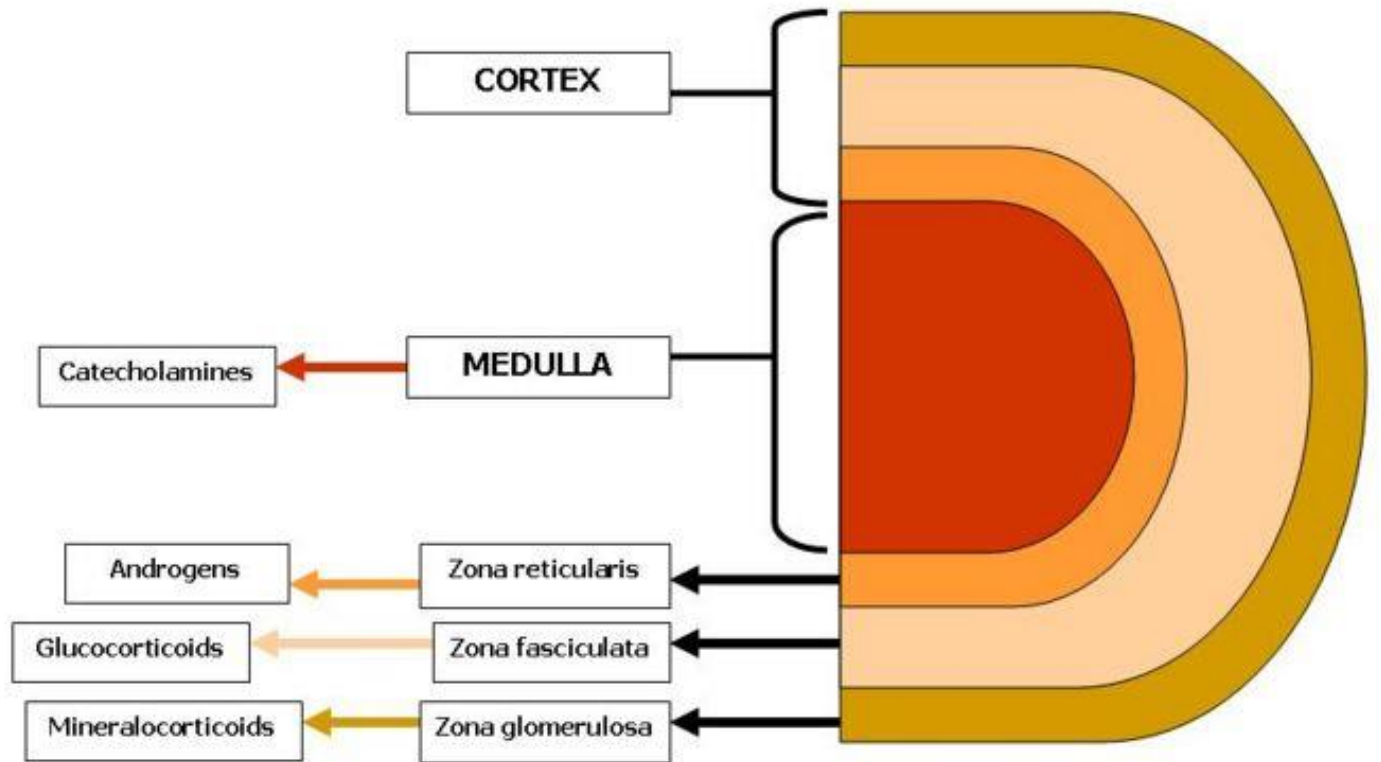
Kora: glikokortykosteroidy,
mineralokortykosteroidy, androgeny

Rdzeń: adrenalina, noradrenalina

Wywiad: NADNERCZA

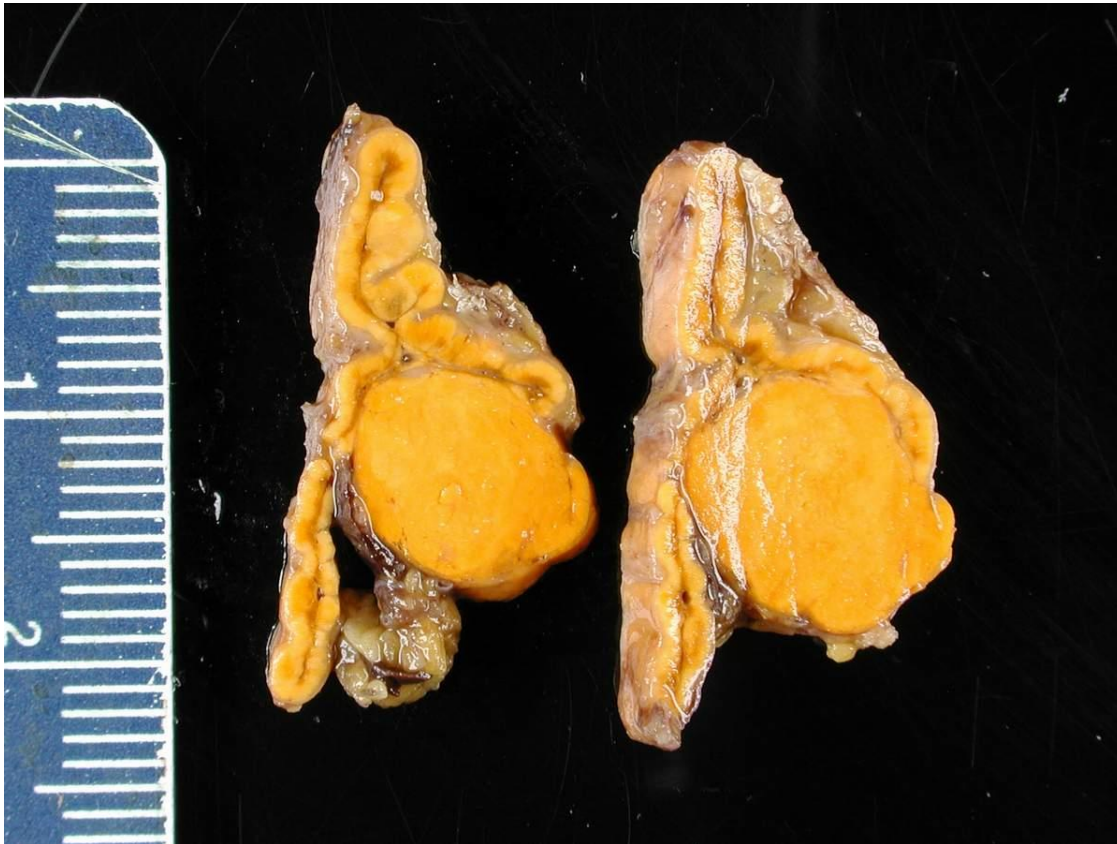
- Ciśnienie tętnicze (*Jakie jest w domu?*)
- Pomiar glikemii
(*Jakie są poziomy glikemii? „cukry”?*)
- Zmiana masy ciała
- Złamanie
(*Czy miewa Pani silne bóle kręgosłupa?*)
- Infekcje
(*Czy częściej się Pan przeziębia?*)
- Ogólne osłabienie, sen
- Kurcze mięśni
- Nudności, wymioty

Zespół Conna?

Badanie: NADNERCZA – hiperaldosteronizm (z. Conna)

Zespół chorobowy wywołany **zwiększonym wytwarzaniem aldosteronu** z **jednoczesnym zahamowaniem aktywności reninowej osocza**.

Najczęściej związany z łagodnym guzem nadnercza - **gruczolakiem** (ok. 40% przypadków) - lub **przerostem warstwy kłębkowej** kory nadnerczy (ok. 60% przypadków).

Objawy:

- **hiper**Natremia
- **hipo**Kaliemia
- **zasadowica** metaboliczna
- **nadciśnienie tętnicze**

GONADY

Wywiad: GONADY

- obniżenie / zwiększenie libido
(Czy zaobserwował Pan zmianę w popędzie seksualnym?)
- zaburzenia miesiączkowania
(Czy zauważyła Pani zmianę w długości, częstotliwości lub obfitości miesiączek?)
- trudności z zajściem w ciążę
- przyjmowane leki
(np. antykoncepcja wpływać będzie na miesiączki)

Wywiad i badanie: HIPOGONADYZM

Objawy u mężczyzn:

brak dojrzewania płciowego, brak typowego owłosienia pachowego czy w okolicy krocza, małe rozmiary prącia, zmniejszenie libido, brak mutacji głosu, nieznacznie zarysowany zarost na twarzy wysoki wzrost z charakterystycznie długimi kończynami, wąskimi biodrami, osteoporoza, wąskimi ramionami często z powiększonymi gruczołami piersiowymi.

Objawy u kobiet:

Zmniejszenie libido, zaburzenia miesiączkowania o typie skąpego miesiączkowania lub zaniku miesiączek, osteoporoza, wyciek mleka z brodawek sutkowych, zanik endometrium obniżone stężenie estrogenów.

KONIEC